DE LOSSER AAN DE POORT

Lezen:
Ruth 4 (Statenvertaling)

Inleiding

Ruth 4 vormt de bekroning van een geschiedenis vol verlies, trouw en hoop. Naomi keerde terug naar Bethlehem zonder man en zonder zonen. Ruth, een Moabitische weduwe, bleef haar trouw en vond bescherming bij Boaz. Toch is de toekomst nog niet zeker. Er is namelijk een andere losser die dichterbij staat dan Boaz.

In dit hoofdstuk komt de beslissing openbaar tot stand. Boaz handelt niet impulsief of achter de schermen, maar zoekt recht en duidelijkheid. Bij de stadspoort, in aanwezigheid van oudsten en inwoners, wordt vastgesteld wie het land van Elimelech zal lossen en wie Ruth tot vrouw zal nemen. Daarna verandert de rouw van Naomi in blijdschap. Het hoofdstuk eindigt met een geslachtsregister waarin de naam van David genoemd wordt.

Ruth 4 laat zien hoe de HEERE door menselijke verantwoordelijkheid heen Zijn beloften vervult. Hij vergeet de bedroefde niet, maar geeft een losser, een toekomst en een plaats in de geschiedenis van Zijn volk.

Bijbelstudie

Boaz gaat op naar de poort van Bethlehem en neemt daar plaats. De poort is niet alleen een doorgang, maar ook de plaats waar recht wordt gesproken en belangrijke zaken worden geregeld. Boaz wacht daar op de losser die dichter bij Elimelech staat dan hijzelf. Wanneer deze man voorbijgaat, spreekt Boaz hem aan met: “Wijk herwaarts, zet u hier, gij, zulk een!” De naam van de man wordt niet genoemd. Hij blijft in de geschiedenis bekend als “die losser”.

Dat is opvallend. De man heeft wel een wettelijke positie, maar hij krijgt geen blijvende naam in het verhaal. Boaz daarentegen is bereid zijn naam, bezit en toekomst in te zetten voor Naomi en Ruth. Wie alleen voor zichzelf leeft, kan veel behouden, maar mist soms juist datgene wat blijvende waarde heeft.

Boaz roept tien oudsten bijeen. Daarmee maakt hij duidelijk dat hij zorgvuldig en eerlijk wil handelen. Hij probeert de zaak niet onderhands te regelen. Eerst legt hij het belang van Naomi voor: het stuk land dat van Elimelech was, is beschikbaar om gelost te worden. De dichterbij staande losser krijgt als eerste de gelegenheid. Boaz handelt dus volgens het recht en geeft de

ander voorrang.

De losser antwoordt direct: “Ik zal het lossen.” Op dat moment lijkt de zaak eenvoudig. Maar Boaz laat een belangrijk onderdeel niet ongenoemd. Wie het land van Naomi aanvaardt, moet ook Ruth, de Moabitische weduwe van Machlon, aanvaarden. Het doel daarvan is dat de naam van de verstorvene over diens erfdeel wordt verwekt. Het gaat dus niet slechts om grondbezit. Aan het land zijn familieverantwoordelijkheid, naam en toekomst verbonden.

Daarop trekt de losser zich terug. Eerst zag hij vooral een mogelijkheid om zijn bezit uit te breiden. Nu blijkt dat er ook een verplichting aan verbonden is. Hij vreest dat zijn eigen erfdeel daardoor schade zal lijden. Zijn keuze is begrijpelijk vanuit berekening, maar tegelijk wordt zichtbaar waar zijn hart ligt. Hij wil wel lossen als het hem voordeel oplevert, maar niet wanneer het hem iets kost.

Boaz is anders. Hij weet dat Ruth bij de zaak hoort en hij aanvaardt dat zonder voorbehoud. Hij kiest niet voor de goedkoopste weg, maar voor de weg van trouw. Zijn liefde bestaat niet uit woorden alleen. Zij krijgt gestalte in een openbare beslissing, in het opgeven van eigen voordeel en in het aanvaarden van verantwoordelijkheid voor een weduwe uit Moab. Ruth wordt niet verborgen gehouden of als een bijkomstigheid behandeld. Boaz noemt haar uitdrukkelijk en neemt haar openlijk aan.

De schoen die wordt uitgetrokken, dient als teken dat de overeenkomst vaststaat. De oudsten en het volk zijn getuigen. Daarmee krijgt de beslissing rechtsgeldigheid en openbaarheid. In onze tijd kan een handtekening of officiële verklaring die functie hebben. De betekenis blijft echter herkenbaar: betrouwbare woorden krijgen gewicht wanneer iemand zich er werkelijk aan verbindt.

Boaz spreekt vervolgens zelf uit wat hij heeft aanvaard. Hij neemt alles aan wat van Elimelech, Chiljon en Machlon geweest is, en ook Ruth, de huisvrouw van Machlon. Zijn doel is dat de naam van de verstorvene niet wordt uitgeroeid. Hier blijkt dat bijbelse trouw verder kijkt dan het eigen belang. Boaz leeft niet uitsluitend voor zijn eigen huis, bezit of nageslacht. Hij wil dat een naam die dreigt te verdwijnen, blijft voortbestaan.

Het volk en de oudsten reageren met een zegen. Zij bidden dat Ruth in het huis van Boaz mag worden als Rachel en Lea, die het huis van Israël gebouwd hebben. Ook spreken zij over het huis van Boaz als het huis van Perez. In die woorden klinkt de verwachting door dat God uit deze jonge vrouw een bijzondere toekomst zal geven. Ruth wordt niet langer gezien als vreemdelinge die slechts bescherming nodig heeft. Zij wordt opgenomen in het volk en in de geschiedenis van Bethlehem.

Dan volgt de vervulling. Boaz neemt Ruth tot vrouw en de HEERE geeft haar dat zij zwanger wordt en een zoon baart. De schrijver benadrukt dat niet alleen Boaz en Ruth handelen. De HEERE geeft het kind. De mensen doen wat hun verantwoordelijkheid is, maar achter hun handelen staat Gods leiding. Hij werkt door trouw, recht en menselijke beslissingen heen.

De vrouwen van Bethlehem richten zich tot Naomi. Zij noemen de geboorte een geschenk van de HEERE en spreken over de losser die haar leven zal vernieuwen en haar ouderdom zal onderhouden. Naomi, die eerder haar leegte sterk beleefde, krijgt een kind op haar schoot. Dezelfde vrouw die met bitterheid terugkeerde, mag nu als voedster voor Obed zorgen.

Daarmee wordt ook duidelijk dat de redding van Ruth en Boaz niet losstaat van Naomi. Ruth, die Naomi liefheeft, blijkt voor haar beter dan zeven zonen. Dat is geen afwijzing van zonen, maar een krachtige erkenning van Ruths trouw. Door Ruth heen geeft God Naomi weer toekomst. Het kind krijgt de naam Obed, en hij wordt de vader van Isaï, de vader van David.

Het slot met de geslachtslijn is meer dan een lijst namen. Het laat zien dat God werkt over generaties heen. De geschiedenis van een arme weduwe, een Moabitische vreemdelinge en een man die zijn bezit wil inzetten voor een ander, blijkt verbonden te zijn met de toekomst van Israël. Wat in Bethlehem klein en persoonlijk lijkt, krijgt een veel grotere betekenis.

Voor ons ligt hier een indringende vraag: waaruit blijkt dat wij werkelijk verantwoordelijkheid willen dragen? De dichterbij staande losser wilde wel ontvangen, maar niet geven. Boaz was bereid te dienen, ook wanneer dat iets van hem vroeg. In huwelijk, gezin, gemeente en samenleving wordt onze trouw zichtbaar wanneer wij niet alleen vragen wat iets ons oplevert, maar ook wat de HEERE van ons vraagt.

Ruth 4 roept bovendien op tot vertrouwen. Naomi kon Gods leiding lange tijd niet zien. Toch liet de HEERE haar niet los. Hij gaf een losser, een kind en een nieuwe toekomst. Zijn werk is soms verborgen, maar nooit afwezig. De namen aan het einde herinneren eraan dat Gods trouw groter is dan het verdriet van één levensfase.

Gespreksvragen

1. Waarom gaat Boaz juist naar de poort en roept hij de oudsten bijeen?
2. Wat wordt duidelijk uit het verschil tussen de dichterbij staande losser en Boaz?
3. Waarom is het belangrijk dat Boaz Ruth uitdrukkelijk noemt bij de lossing?
4. Wat betekende het lossen van het land voor de naam en toekomst van de gestorvenen?
5. Welke betekenis heeft het openbare getuigenis van het volk en de oudsten?
6. Hoe ziet u Gods handelen in de gebeurtenissen van Ruth 4?
7. Welke verandering ziet u in Naomi aan het einde van het hoofdstuk?
8. Wat leert dit hoofdstuk u over verantwoordelijkheid en trouw in uw eigen leven?